

## Шевченків день.

Завтра настануть сорок шості роковини смерті нашого кобзаря, і по всім просторі великої української землі від Сяна і Магури до Кубані й Ельборусу залунають на спомин його віщі співи, і стрепенеться на голос їх українське серце.

В часи тривоги й небезпеки, в хвилях критичної боротьби його огненне слово наповнить українську душу своєю відвагою й завзяттям, потягне її своїм безграничним поривом до свободи й правди—так як в хвилю розваги пестила й заколисувала його кобза своїм меланхолійно-гармонічним співом.

Поет чуття, поет серця! Благородне серце великого українського народу! Воно відчувало те, що так неясно ще представлялося мислі—і вміло вилити в пісні ці свої почуття і предчуття, вказуючи дорогу її.

В годину чорної неволі воно оплакало кривавими сльозами долю закріпощеного, поневоленого українського народу, й цілий вік людський минув, поки ті почуття стали почуттями громадянства, його свідомістю, й ся свідомість розбила кайдани кріпацтва. В добу одушевлення для зверхньої, декораційної історії України воно розметало ці марні декорації, поскидало в болото ріжних ясновельможних і на те місце вивело й невимирущою славою окрило иншого, безименного масового героя—свободолюбний український народ давніх віків. І знов минули десятиліття перше, ніж переворот в поглядах на минувшину України війшов у свідомість нашу, скристалізувався в поглядах історичної мислі.

В часах тупої апатії й покорі, занепаду громадського й політичного почуття загреміло його слово обурення й протесту проти гніту й утиску, проти фарисейської покорі „підніжків“ старого ладу й апатії „лімих і підлих рабів“ його.

Знову мусіли минутися довгі роки, поки се огненне слово знайшло відгук в широкому громадянстві, коли се громадянство і маси народні перейнялися тим святим обуренням на цотоптання людських прав, і пісні поета зазвучали, як могутній марш в поході українського народу, разом з иншими народами світа, до здобування людських прав собі й своїй землі.

Той народній похід рушив, іде, і може вже зближається час, коли могутній рух дійде своєї мети, і

оживуть степи, озера  
і не верстові,  
а вольнії, широкії  
скрізь шляхи святії  
простелються,—

на нашій українській землі.

М. Грушевський.